Dr. Kolasekar M.S. (History Dept.)

ICT BASED INFORMATION

1. Department Blog

https://shivpratapitihas.blogspot.com

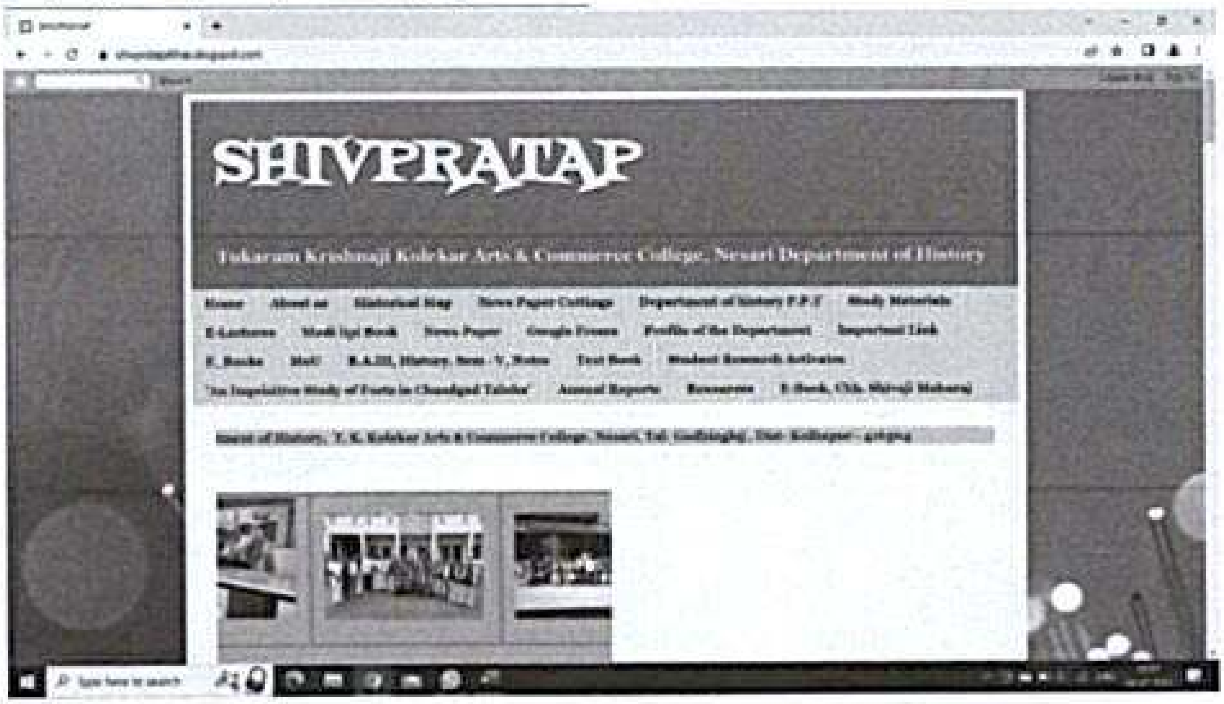

2. Youtube Channel

https://youtube.com/@learnhistory5369

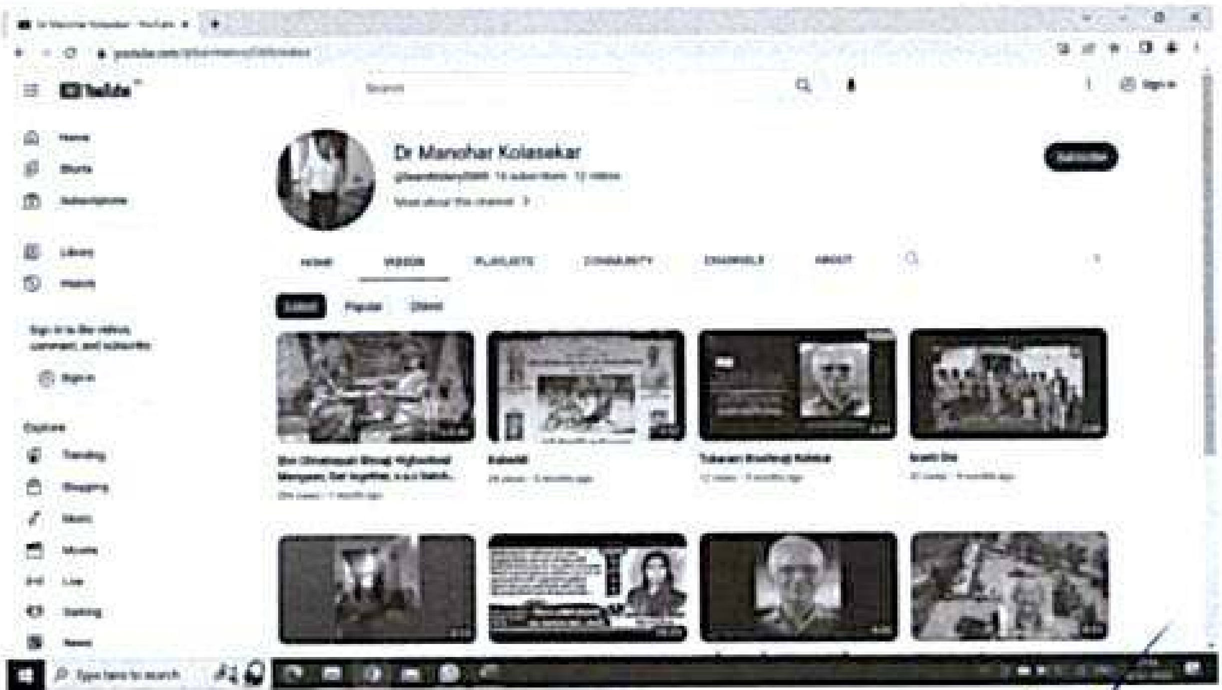

Kolasekar M. S.

PRINCIPAL
Tukaram Krushnaji Kolekar

तुकाराम कृष्णाजी कोलेकर कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नेसरी.

डॉ. एच. एस. कुंभार

(राज्यशास्त्र विभाग)

पेपर क्र.9

विषय - आंतरराष्ट्रीय राजकारण

प्रकरण - आंतरराष्ट्रीय राजकारण स्वरूप आणि व्याप्ती

आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे स्वरूप

आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे स्वरूप : (Nature of International Politics)

आधुनिक काळात आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे स्वरूप व्यापक बनले आहे. पूर्वीच्या काळी आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे स्वरूप हे मुख्यतः करून कूटनीती आणि सैनिकी स्वरूपाचे होते. त्या काळी राज्ये स्वयंपूर्ण होती. राज्याराज्यातील अंतर ही एक समस्या होती. सार्वभौम सत्ता हा राज्याचा प्राण मानल्यामुळे राज्यात सार्वभौम सत्तेचे अस्तित्व नाकारता येत नाही. आंतरराष्ट्रीय राजकारण हा आंतरराष्ट्रीय समाजाचा एक अविभाज्य घटक म्हणून अभ्यासला जात आहे. आंतरराष्ट्रीय राजकारणाच्या अभ्यासाचे स्वरूप जाणून घेण्यासाठी पुढील मुद्द्यांचा उल्लेख करणे अधिक उचित ठरेल.

1.आंतरराष्ट्रीय राजकारण एक सामाजिक शास्त्र (International Politics as a Social Science)

आंतरराष्ट्रीय राजकारण हे सामाजिक शास्त्र आहे. कारण भौतिक शास्त्राप्रमाणे आंतरराष्ट्रीय राजकारणात निरीक्षण, परीक्षण आणि प्रयोग करून निश्चित स्वरूपाचे निष्कर्ष काढता येत नाहीत. त्याचा संबंध मानवी वर्तनाशी आणि व्यवहाराशी येतो. मानवी वर्तन हे अनिश्चित, परिवर्तनशील आणि बदलत असते. त्यामुळे मानवी वर्तनाबद्दल अचूक सिद्धांत मांडणे कठीण असते. आंतरराष्ट्रीय राजकारणात शास्त्रशुद्ध पद्धतीने अचूक निष्कर्ष काढले जात असले तरी परीक्षण करून तात्पुरत्या स्वरूपाचे निष्कर्ष काढले जातात.

आंतरराष्ट्रीय राजकारणाला शास्त्र म्हणता येईल काय? याबद्दल विचारवंतांमध्ये एक मत नाही. कोणत्याही विषयाला शास्त्र म्हणून ओळखण्यासाठी निश्चित मापदंड, सुस्पष्ट अध्ययन पद्धती आणि सर्वमान्य सिद्धांत या तीन गोष्टींची आवश्यकता असते. के. डब्ल्यू. डॉयश, हॉफमन यांनी आंतरराष्ट्रीय राजकारणास शास्त्र म्हणता येणार नाही असे म्हटले आहे. क्विन्सी राईट यांनी भविष्यकाळात आंतरराष्ट्रीय राजकारणाला शास्त्र म्हणून सर्वमान्यता येईल असे म्हटले आहे.

2. आंतरराष्ट्रीय राजकारण - एक स्वतंत्र अभ्यास विषय.

आधुनिक काळात आंतरराष्ट्रीय राजकारण ही एक ज्ञान शाखा किंवा अभ्यासाचा एक स्वतंत्र विषय म्हणून ओळखला जातो. क्विंसी राईट, कोपर, सी.ए.डब्ल्यू. मॅनिंग, मॉर्गेथाँ या विचारवंतांनी आंतरराष्ट्रीय राजकारण या विषयाचा एक स्वतंत्र अभ्यास शाखा म्हणून उल्लेख केला आहे. आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचा अभ्यास करताना कार्यकारण संबंध स्पष्ट केले जातात. हॅन्स जे. मॉर्गेथाँ, स्नायडर, रिचर्ड सी. चार्ल्स मॅक्लेलँड, केह स्नायडरमन या विचारवंतांनी आंतरराष्ट्रीय राजकारणाच्या अभ्यासाला स्वतंत्र दर्जा आणि महत्त्व देण्याचा प्रयत्न केला आहे. तसेच 1954 साली युनेस्कोने प्रसिद्ध केलेल्या सी.ए.डब्ल्यू. मॅनिंग यांच्या अहवालात आठ राज्यांच्या उच्च शिक्षणाच्या अभ्यासक्रमात आंतरराष्ट्रीय संबंधाच्या अभ्यासाला स्वतंत्र विषयाचा दर्जा दिलेला आढळतो.

3. आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे आंतरशास्त्रीय स्वरूप :

आधुनिक काळात आंतरराष्ट्रीय राजकारण या विषयाचा अभ्यास आंतरशास्त्रीय झाला आहे. त्याचा कोणत्याही सामाजिक शास्त्राचा अभ्यास स्वतंत्रपणे केला जाऊ शकत नाही. आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचा संबंध अर्थशास्त्र, इतिहास, समाजशास्त्र, भूगोल, आंतरराष्ट्रीय कायदा, तत्वज्ञान अशा सामाजिक शास्त्रांशी येतो. आंतरराष्ट्रीय राजकारण हा विषय राज्यशास्त्राचाच एक भाग आहे असे सर्व विद्यापीठांच्या अभ्यासक्रमावरून दिसून येते. वास्तविक आंतरराष्ट्रीय संबंधावरून आंतरराष्ट्रीय राजकारण घडत असते आणि आंतरराष्ट्रीय संबंधाचा अभ्यास राज्यशास्त्रात समाविष्ट केला जातो. मॉर्गेथाँ यांनी आपल्या (Politics among Nations) या ग्रंथात वास्तववादी सिद्धांत मांडून या दोन विषयांचे पृथक्करण करून आंतरराष्ट्रीय राजकारण हा विषय राज्यशास्त्र विषयापासून स्वतंत्र आहे हे स्पष्ट केले आहे.

4. आंतरराष्ट्रीय राजकारण- एक कला आणि तत्वज्ञान आहे :

क्विंसी राईट यांच्या मते, प्रत्येक ज्ञान शाखा ही सुरुवातीस एक कौशल्य म्हणून प्रकट होते. नंतर त्याचे सखोल तत्वज्ञानात होऊन त्याचे शास्त्र बनण्याचा प्रयत्न होत असतो. आंतरराष्ट्रीय राजकारणात ज्या कुशलतेने लढ केले जातात किंवा ज्या पद्धतीने राजकारणी या मुत्सद्दी आपले म्हणणे मांडतात आणि ते पटवून देतात त्यावरून आंतरराष्ट्रीय राजकारण ही एक कला आहे असे लक्षात येते.

क्विंसी राईट यांच्या मते, राजकीय नेते आपल्या राजनय कौशल्याद्वारे विशिष्ट तत्वज्ञानाची मांडणी करून एक तत्वज्ञान निर्माण करतात. सत्ताप्राप्तीसाठी हिटलरने जर्मनीत नाझीवादाचे, मुसोलिनीने इटलीत फॅसिझमवादाचे, लेनिनने रशियात साम्यवादी तत्वज्ञान स्वीकारले होते. तसेच अमेरिकेत लोकशाही, मानवतावाद, सहकार्य, आणि सामाजिक न्यायासाठी उदारमतवादी लोकशाहीचे तत्वज्ञान निर्माण झालेले आहे.

5. संघर्ष आणि समन्वयाचे शास्त्र

आंतरराष्ट्रीय राजकारण या विषयात जसा संघर्षाचा अभ्यास केला जातो तसा सहकार्याचाही अभ्यास केला जातो. आंतरराष्ट्रीय राजकारणात राष्ट्राराष्ट्रात मैत्रीचे किंवा शत्रुत्वाचे संबंध असू शकतात. मैत्रीपूर्ण संबंधात परस्पर सहकार्य देवाण-घेवाण, सामंजस्य इ. गोष्टी अभिप्रेत असतात तर शत्रुत्वाच्या संबंधात मतभेद, संघर्ष, युद्ध, आक्रमण इ.गोष्टी अभिप्रेत असतात. उदा. भारत-चीन संबंध सुरुवातीला (1962 पर्यंत) मैत्रीचे होते. मात्र इ.स.1962 मध्ये चीनने भारतावर आक्रमण केल्यामुळे संबंध बिघडले. 2014 मध्ये पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी विविध राष्ट्रांना भेटी देऊन मैत्रीचे आणि सहकार्याचे संबंध वाढविण्यास सुरुवात केली आहे. -

T K Kolekar Arts & Com... Estd 1965 ... Nesari

धन्यवाद

(Dr. H. S. Kuchekar)

मक्तेदारी
(Monopoly)

—

डॉ. डी. एम. पाटील

T K Kolekar ... rce College ... Esta 1995

मक्तेदारी (Monopoly)

प्रस्तावना-

पूर्ण स्पर्धा हे बाजारपेठेचे एक टोक मांडले तर नेमके उलट टोक म्हटले मक्तेदारी होय. एकच विक्रेता असल्यामुळे बाजारपेठेमध्ये काही नियंत्रण ठेवता येते. त्यावरुन वस्तूसाठी अपेक्षित किंमत मिळविता येते. बाजारावर सामर्थ्य मिळविणारा विक्रेता म्हणजे मक्तेदारी होय.

व्याख्या- 'ज्या बाजारपेठेत कोणतेही निकटचे पर्याय नसलेल्या समरुपी वस्तूचा एकच विक्रेता आणि त्या वस्तूच्या किंमतीवर तो नियंत्रण ठेवू शकतो अशा बाजारपेठेस मक्तेदारी (Monopoly) असे म्हणतात.'

T K Kolekar Arts & Commerce College
Estd 1995

मक्तेदारीची लक्षणे / वैशिष्टये-

१. असंख्य ग्राहक-

या बाजारपेठेमध्येदेखील ग्राहकांची संख्या खूप मोठी असते. अगणित असते. त्यामुळे कोणत्याही ग्राहकाला स्वतंत्र्यरित्या किंवा सामुहिकरित्या किंमतीवर नियंत्रण ठेवता येत नाही. त्यामुळे ग्राहकांना बाजारातील किंमत ग्राह्य मानून त्यांना आपली मागणी ठरवावी लागते. ग्राहकांची ही स्थिती पूर्ण स्पर्धेच्या सारखीच असते.

२. एकच विक्रेता-

मक्तेदारीत वस्तूचा पुरवठा एकाच विक्रेत्याकडून केला जातो. हा एक विक्रेता म्हणजे एक व्यक्ती, एक व्यक्तीसमूह किंवा एक संस्था असते. अशा रितीने विक्रेता एकच असल्याने त्याला वस्तूच्या पुरवठ्यावर संपूर्ण नियंत्रण ठेवता येते. किंबहुना पुरवठ्यावर नियंत्रण ठेवणे म्हणजे मक्तेदारी प्रस्थापित करणे होय. मक्तेदार पुरवठा आपल्या इच्छेप्रमाणे नियंत्रीत करुन ज्या योग्य वस्तूची अपेक्षीत किंमत बाजारात निश्चित करु शकतो म्हणजेच पुरवठ्याद्वारे किंमतीवर नियंत्रण ठेवण्याचे सामर्थ्य मक्तेदाराला लाभलेले असते. याकारणाने मक्तेदार हा किंमतकर्ता (Price Maker Detector) असतो. पूर्ण स्पर्धेत विक्रेता हा किंमत स्विकारता असतो.

मक्तेदार पुरवठा व किंमत या दोन्हीवर नियंत्रण ठेवत असला तरी एकाचवेळी ही दोन्हीही त्याला नियंत्रीत करता येणार नाहीत. कारण ग्राहकांच्या मागणीवर मक्तेदाराचे कोणत्याही प्रकारे नियंत्रण नसते. मक्तेदाराने किंमत ठरविली तर पुरवठा ठरवता येत नाही याउलट पुरवठा ठरवला तर किंमत ठरवता येत नाही. बहुतेक मक्तेदार वस्तूंचा अपेक्षित किंमत ठरविता व पुरवठा किती करायवयाचा हे ग्राहकांच्या मागणीवर सोपवितात.

३. **वस्तूचे स्वरुप-**

मक्तेदाराकडून विकली जाणारी वस्तू समरुपी असते. म्हणजेच पूर्णस्पर्धेप्रमाणेच वस्तू भेदाचा अभाव या बाजारपेठेतही असतो. पुरवठ्यावर नियंत्रण असल्याने वस्तूभेदाची गरज निर्माण होत नाही. दुसरे असे की, मक्तेदाराच्या वस्तुला बाजारपेठेत कोणताही निकटचा पर्याय उपलब्ध नसतो. त्यामुळेच स्पर्धेचा अभाव आढळतो. या परिस्थितीत ग्राहकांना मक्तेदारांनी ठरविलेल्या किंमतीला ती वस्तू घ्यावी लागेल.

४. **बाजारपेठेतील प्रवेश-**

मक्तेदारामध्ये नवीन उत्पादकाला मुक्त प्रवेश नसतो. उद्योगधंद्यात प्रवेश करावयाचा असेल तर अनेक अडचणी निर्माण झालेल्या असतात. उद्देश असा असतो की, स्वतःची मक्तेदारी दीर्घकाळ टिकवून ठेवणे यासाठी अनेक अडचणी निर्माण करतात. पूर्ण स्पर्धेत मुक्त प्रवेश असतो. मात्र मक्तेदारीमध्ये खुला प्रवेश नसतो.

याची कारणे खालील प्रमाणे-

a) नैसर्गिक कारण-

एखाद्या व्यवसायामध्ये प्रचंड प्रमाणात भांडवल गुंतवावे लागते. उदा. देशामध्ये रेल्वेसेवा पुरविणे, मोठ्या प्रमाणात भांडवल गुंतवावे लागते. उदा. जहाज बांधणी, लोह-पोलाद कारखाने इत्यादी त्यामुळे मोठे कारखानदार आपला कारखाना उभा करतात. त्यांच्यापेक्षा मोठे कारखाने स्थापन करणे कोणत्याही व्यक्तीला शक्य असत नाही. त्यामुळे कारखाने मर्यादित राहतात. जे कारखाने स्थापन करतील त्यांची मक्तेदारी निर्माण होते.

Estd 1995

b) कायदेशीर बंधने-

अशी काही साधने आहेत त्यामध्ये सरकारलाही हस्तक्षेप करता येत नाही. प्रत्येक कंपनीचे बोधचिन्ह असते. बाजारामध्ये एखादे बोधचिन्ह निर्माण करुन त्या बोधचिन्हाच्या आधारे कितीही माल विकू शकतो. त्यामध्ये त्याच बोधचिन्हाचे नवीन कंपनी ती वस्तू निर्माण करु शकत नाही फक्त तीच कंपनी त्याप्रकारच्या बोधचिन्हांची वस्तू निर्माण करु शकते.

c) सार्वजनिक सेवा-

ज्या सार्वजनिक सेवा म्हणून गणल्या जातात प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष कायद्याने किंवा बिगर कायद्याने मक्तेदारी निर्माण करु शकतात. अशा प्रकारची सेवा एका सार्वजनिक संस्थेनी पुरवावयाची असे ठरलेले असते. उदा. KMT बस वाहतूक सेवा कोल्हापूर शहराला बस सेवा पुरवावी लागते. योग्य रितीने सेवा पुरविली पाहीजे अशा प्रकारची सेवा एकच संस्था करु शकते. यामध्ये दुसरी संस्था टिकाव धरु शकत नाही.

d) किमत युद्ध-

जो मक्तेदार असतो स्वतःचा विरोध तो त्यासाठी भल्याबुऱ्या मार्गाचा अवलंब करु शकतो. उदा. सोनी कंपनी टि.व्ही. आहे. यामध्ये सोनीची मक्तेदारी असते. सोनी कंपनीला दुसरा स्पर्धक येत आहे, हे माहीत आहे. दुसरा स्पर्धक आहे तो आपल्या टि. व्ही. ची किमत कमी ठेवतो. उदा. रु. १५०००/- बाजारामध्ये येवू घातलेल्या स्पर्धेला येवू न देण्यासाठी विक्रेता (स्पर्धेत) रु. १८०००/- चा टि.व्ही. रु. १५०००/- रु. ठेवतो. नंतर दुसरा स्पर्धक टी. व्ही. ची किमत रु. १४०००/- करतो नंतर सोनी टी. व्ही.वाला रु. १२०००/- किमत करतो. नवीन येणाऱ्या स्पर्धकाला तोटा सहन करण्याचे सामर्थ्य नसते. त्यामुळे सोनी टी. व्ही. वाला हा तोटा सहन करु शकतो व नंतर हा स्पर्धक बाजारातून निघून जातो व त्यानंतर सोनी टी. व्ही.वाला किमत वाढवू शकतो आणि नफा मिळवू शकतो.

५. बाजारपेठेचे ज्ञान-

ग्राहक व विक्रेत्यांना बाजारातील एकंदर परिस्थितीचे पूर्ण ज्ञान असते. दोन्हीही बाजूंनी सारासार विचार करुन निर्णय घेतले जातात ही स्थिती पूर्ण स्पर्धेप्रमाणे असते.

६. पर्यायी वस्तूचा अभाव-

मक्तेदारी बाजारपेठेत विक्रीसाठी असलेल्या वस्तूला जवळचा पर्याय म्हणून ज्याचा वापर करता येईल अशा वस्तू बाजारात उपलब्ध नसतात. त्या वस्तूऐवजी दुसरी पर्यायी वस्तू वापरण्याची स्थिती नसते. मक्तेदारीमध्ये जवळची पर्यायी वस्तू उपलब्ध नसते.

७. मूल्यभेद-

मक्तेदार हा संबंधित वस्तूचा एकमेव उत्पादक विक्रेता असल्याने काही ग्राहकांना त्या वस्तूची जास्त किंमत आकारतो. तर काहींना कमी किंमत आकारतो. फक्त मक्तेदारच अशाप्रकारचा मूल्यभेद करुन आपले जास्तीत जास्त नफा मिळविण्याचे उद्दिष्ट साध्य करु शकतो. मूल्यभेद हे मक्तेदारीचे खास वैशिष्ट्य आहे.

८. जाहिरात खर्चाचा अभाव-

मक्तेदार म्हणजे बाजारातील एखाद्या वस्तूचा एकमेव उत्पादक होय. तो उत्पादन करीत असलेल्या वस्तू इतरांकडे मिळत नाहीत. त्यामुळे आपली वस्तू ही इतरांपेक्षा वेगळी आहे, श्रेष्ठ प्रतीची आहे, स्वस्त आहे, अधिक उपयोगी व गुणकारी आहे अशा प्रकारची जाहिरात करण्याची त्याला गरज भासत नाही. व्यावहारीकदृष्ट्या जाहिरात खर्च शुन्य असल्याने मक्तेदारीला अधिक नफा मिळतो.

९. अतिरिक्त क्षमता-

मक्तेदार हा नेहमी जास्तीत जास्त नफा मिळविण्याचे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी आपल्या वस्तूची किंमत ही पूर्णस्पर्धेतील किंमतीपेक्षा जास्त आकारतो. तसेच आपल्या वस्तूचा पुरवठा कमी करतो. म्हणजेच उद्योगाच्या पूर्ण क्षमतेने उत्पादन करीत नाही. त्यामुळे उद्योगसंस्थेची वस्तूची उत्पादन करण्याची शक्ती शिल्लक राहते. यालाच अतिरिक्त क्षमता असे म्हणतात.

१०. विक्रेत्याला आढळणारा मागणीवक्र-

मक्तेदारीत एकाच विक्रत्याचे संपूर्ण पुरवठ्यावर नियंत्रण असल्याने उद्योगसंस्था व उद्योग यामध्ये कोणताच फरक राहत नाही. त्याकारणाने संबंध / संपूर्ण उद्योगाचा मागणीवक्र असेल तोच उद्योगसंस्थेचाही मागणीवक्र असतो. कोणत्याही परिस्थितीत उद्योगाचा मागणीवक्र उजवीकडे उतरत असतो. म्हणूनच मक्तेदाराला आढळणारा मागणीवक्रही उजवीकडे उतरणारा असतो. हा मागणीवक्र म्हणजे मक्तेदाराचा सरासरी प्राप्तीचावक्र आणि तीच किंमत रेषा त्या अनुषंगाने सीमांत प्राप्तीचा वक्रही उतरता असतो. मात्र सरासरी प्राप्तीच्या वक्राच्या खालच्या पातळीवर राहतो.

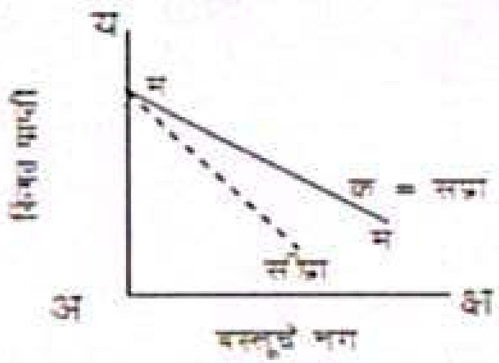

मक्तेदाराला पुरवठ्यावर नियंत्रण मिळत असले तरीही मागणीच्या बाजूवर त्याचा काहीच अधिकार चालत नाही या कारणाने जास्त नग विकायचे असेल तर मक्तेदाराला सर्वच नगांची किंमत कमी करणे जरुरीचे असते. याचा परिणाम म्हणजे सीमांत प्राप्ती सरासरी प्राप्तीपेक्षा कमी असते. आकृतीमध्ये मम हा मागणीवक्र किंमत व सरासरी प्राप्ती दाखवितो. सरासरी प्राप्ती वक्र उतरता असल्याने सीमांत प्राप्तीचा वक्र ही उतरता असणे अपरिहार्य आहे.

मक्तेदाराच्या बाबतीत-

क = सप्रा आणि सप्रा > सीप्रा ∴ क > सीप्रा

प्रत्यक्षात अशा तऱ्हेची परिस्थिती विशेषतः सार्वजनिक सेवांच्या बाबतीत आढळते. यापूर्वीच उल्लेख केल्याप्रमाणे एखाद्या शहरातील वीज, टेलिफोन बसवाहतूक यांच्या सोयी याचप्रमाणे Static Transfort, विमान वाहतूक, रेल्वे वाहतूक, उणूशक्तीचे उत्पादन इत्यादी उदाहरणे मक्तेदारीची म्हणून देता येतील. कायद्याच्या आधारे ती नीर्माण केली जाते. आर्थिक कारणांनीही मक्तेदारी निर्माण होवू शकते. प्रचंड भांडवल गुंतवणूकीच्या गरजेमुळे देशात जहाज व विमान बांधणीचे कारखाने अगदीच मोजके आहे.

मक्तेदारातील मुल्यनिश्चिती

मक्तेदारीत वस्तूंच्या पुरवठ्यावर नियंत्रण ठेवण्याचा एकाधिकारी असणारी उद्योगसंस्था ही संपूर्ण उद्योग असते. म्हणून उद्योगसंस्था आणि उद्योग या संदर्भात नाहीसा होतो. आपले विवेचन उद्योगसंस्थेच्या दृष्टीकोनातून करुन अल्पकालीन व दीर्घाकालीन मुल्य कसे निश्चित होते हे पहावयाचे आहे. मक्तेदारीत उद्योगसंस्थेचा समतोल कसा साधला जातो हे यावरुन समजते.

अ) अल्पकालीन उद्योगसंस्थेचा समतोल-

अट- सिनांत खर्च = सीनांत प्राप्ती (MC = MR)

a) क > सख - किंमत ही सरासरी खर्चापेक्षा जास्त असेल तर-

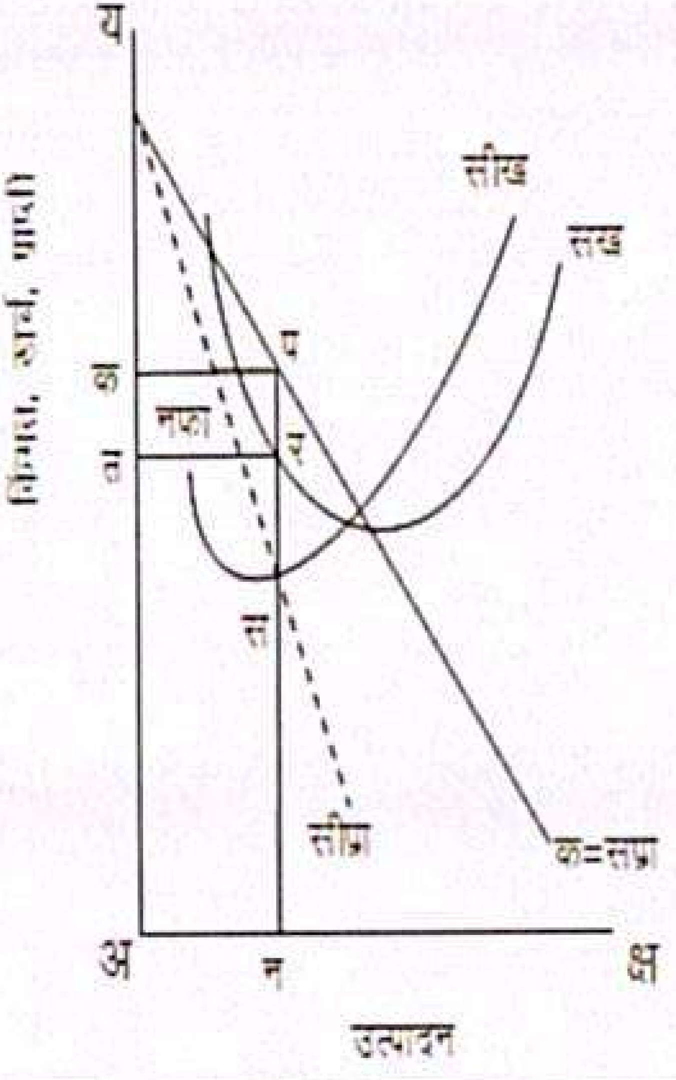

याठिकाणी-

स- समतोल बिंदू (सीख = सीप्रा)
अन- एकूण उत्पादन
अक = एकूण किंमत (पन)
नफा = किंमत - सरासरी एकूण खर्च
रन = सरासरी एकूण खर्च
पर = प्रत्येक नगाचा नफा (क > सख)
कारण किंमत ही सरासरी एकूण उत्पादन खर्चापेक्षा जास्त आहे.
'कपरत'- एकूण नफा (अतिरिक्त नफा)
या उद्योग संस्थेला अतिरिक्त नफा प्राप्त होतो.

T K Kolekar Arts & Commerce College Estd 1995

b) क = सख - किंमत ही सरासरी खर्चाबरोबर असेल तर-

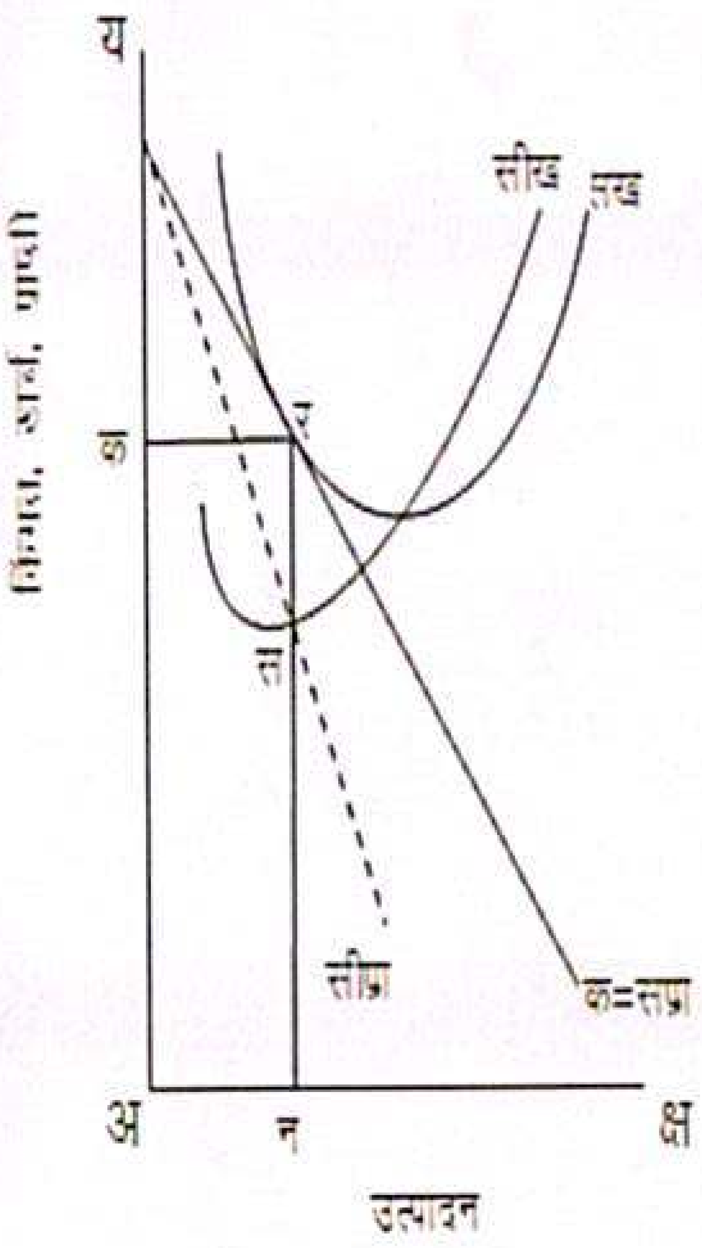

याठिकाणी-

स- समतोल बिंदू (सीख = सीप्रा)

अन- एकूण उत्पादन

अक = एकूण किंमत (रन)

रन- सरासरी एकूण खर्च

किंमत = सरासरी खर्च (रन)

∴ क = सख

कारण किंमत ही सरासरी एकूण उत्पादन खर्चाएवढीच आहे.

म्हणून या उद्योगसंस्थेला सर्वसाधारण नफा मिळतो.

c) क < सख - किंमत ही सरासरी खर्चापेक्षा कमी असेल तर

याठिकाणी-

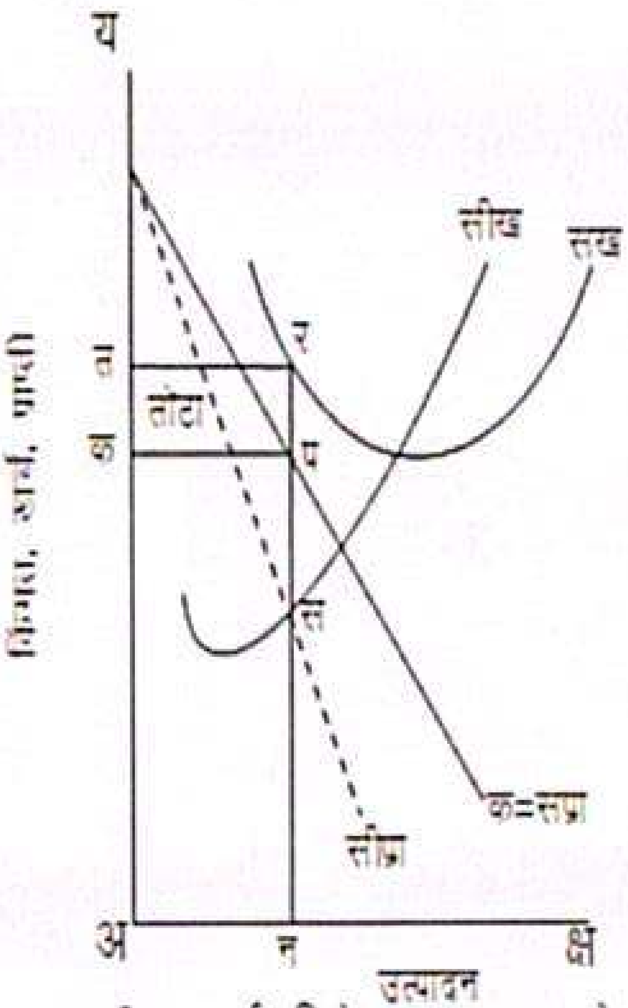

स- समतोल बिंदू (सीख = सीप्रा)

अन- एकूण उत्पादन

अक = किंमत (पन)

रन = सरासरी एकूण खर्च (क < सख)

क < सख कारण किंमत ही सरासरी खर्चापेक्षा कमी आहे.

∴ रप = दर नगाचा तोटा

'कपरत'- एकूण तोटा

या उद्योगसंस्थेला तोटा सहन करावा लागतो.

वरील सर्व विवेचनावरुन मक्तेदारीतील उद्योगसंस्थेच्या अल्पकालीन समतोलाविषयी पुढील निष्कर्ष मांडता येतील.

निष्कर्ष-

१) समतोल अवस्थेत सख = सीप्रा (MC = MR)

२) समतोलकारी किंमत सरासरी एकूण खर्चापेक्षा अधिक कमी अगर त्याबरोबर असेल त्यानुसार उद्योगसंस्थेला अतिरिक्त नफा, सर्वसाधारण नफा अगर तोटा मिळेल / होईल. अल्पकाळात पूर्णस्पर्धा असताना उद्योग संस्थेला असाच अनुभव येतो.

३) समतोल अवस्थेत किंमत सीमांत खर्चापेक्षा अधिक असते. पूर्णस्पर्धेत मात्र किंमत सीमांत खर्चाबरोबर असते.

ब) दीर्घकालीन उद्योगसंस्थेचा समतोल-

दीर्घकालावधीत नक्तेदाराला आपल्या उत्पादन व्यवस्थेत आवश्यक ते सर्व बदल करण्यास पुरेसा अवधी मिळू शकतो. अशावेळी ही ज्या उत्पादनाला (सीख = सीप्रा) सीमांत खर्च = सीमांत प्राप्ती असेल त्याच उत्पादनाला नक्तेदारी संस्थेचा दीर्घकालीन समतोल साधला जातो. नक्तेदारीतील किंमत ही वेगळी राहतात.

अट- सीख = सीप्रा (सीमांत खर्च = सीमांत प्राप्ती) (MC = MR)

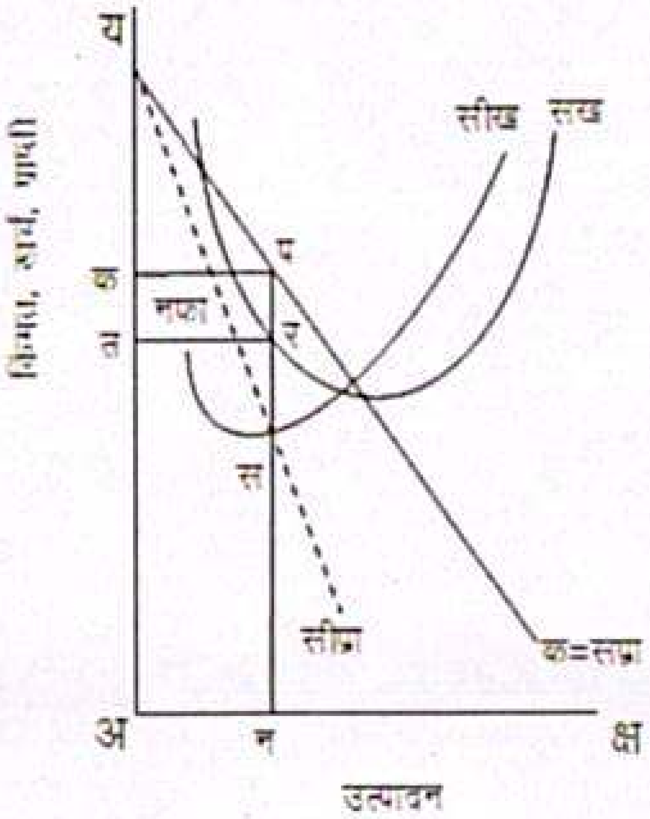

याठिकाणी-

स- समतोल बिंदू (सीख = सीप्रा)
अन- एकूण उत्पादन
अक = एकूण किंमत (पन)
नफा = किंमत - सरासरी एकूण खर्च
रन = सरासरी एकूण खर्च
पर = प्रत्येक नगाचा नफा
(क > सख) कारण किंमत ही सरासरी एकूण उत्पादन खर्चापेक्षा जास्त आहे.
'कपरत'- एकूण नफा
या उद्योग संस्थेला अतिरिक्त नफा प्राप्त होतो.

नक्तेदारीतील दीर्घकालीन समतोलाविषयी पुढील निष्कर्ष मांडता येतील.

निष्कर्ष-

१) समतोल अवस्थेत सख = सीप्रा (MC = MR) तसेच, किंमत > सीख

२) मक्तेदाराला पुरवठ्यावर व त्यायोग्य किंमतीवर नियंत्रण ठेवणे शक्य असल्याने समतोल किंमत सरासरी खर्चापेक्षा शक्य तेवढी अधिक राखली जाते. म्हणून मक्तेदाराला अतिरिक्त नफा मिळतो.

३) पूर्णस्पर्धेत समतोल अवस्थेत किंमत = सीख असते. परंतू मक्तेदारीत किंमत > सीख असते. त्यामुळे मक्तेदारीतील किंमत पूर्ण स्पर्धेतील किंमतीपेक्षा जास्त असते व उत्पादन पूर्ण स्पर्धेपेक्षा कमी असते.

अल्पकालीन वा दीर्घकालीन किंमत असो एक गोष्ट लक्षात घ्यावी लागेल. पुरवठ्यावर नियंत्रण असल्याने कोणतीही किंमत आकारण्याची मक्तेदाराला मुभा असली तरी तो याचा अवास्तव फायदा घेत नाही. प्रत्येक नगावर जास्तीत जास्त नफा व्हावा ही त्याची दृष्टी नसून एकूण नफा जास्तीत जास्त मिळविण्याचा त्याचा प्रयत्न असतो. म्हणून किंमत कमी केल्याने आपला नफा वाढला असेल तर किंमत कमी करण्यास मक्तेदार नेहमीच तयार असतो.

धन्यवाद......!

T K Kolekar Arts & Commerce College Estd 1995

YouTube Channel Links

Dr B R Divekar

Dept. of English

T K. Kolekar Arts and Commerce College, Nesari

Channel Link:

https://www.youtube.com/@21132703

Video Links

1. https://youtu.be/nd6l8mRWivo
2. https://youtu.be/80noT9eLEAU
3. https://youtu.be/-OTWDpPSOns
4. https://youtu.be/oakjurjPK40
5. https://youtu.be/xPzktsZnRYk

Dr. B R Divekar

https://youtube.com/@user-xk6jk6zz5x

PRINCIPAL
Tukaram Krishnaji Kolekar
Arts & Commerce College, Nesari
Tal-Gadhinglaj, Dist-Kolhapur

JKS

T K Kolekar Arts & Commerce College Nesari
Estd 1995

SHRI. SASANE J. K.

DEPARTMENT OF SOCIOLOGY

T. K. KOLEKAR ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, NESARI

NAME OF THE BLOG – SOCIOLOGY AND SOCIETY

https://www.blogger.com/blog/posts/1395235235054189644?bpli=1&pli=1

USE OF ICT

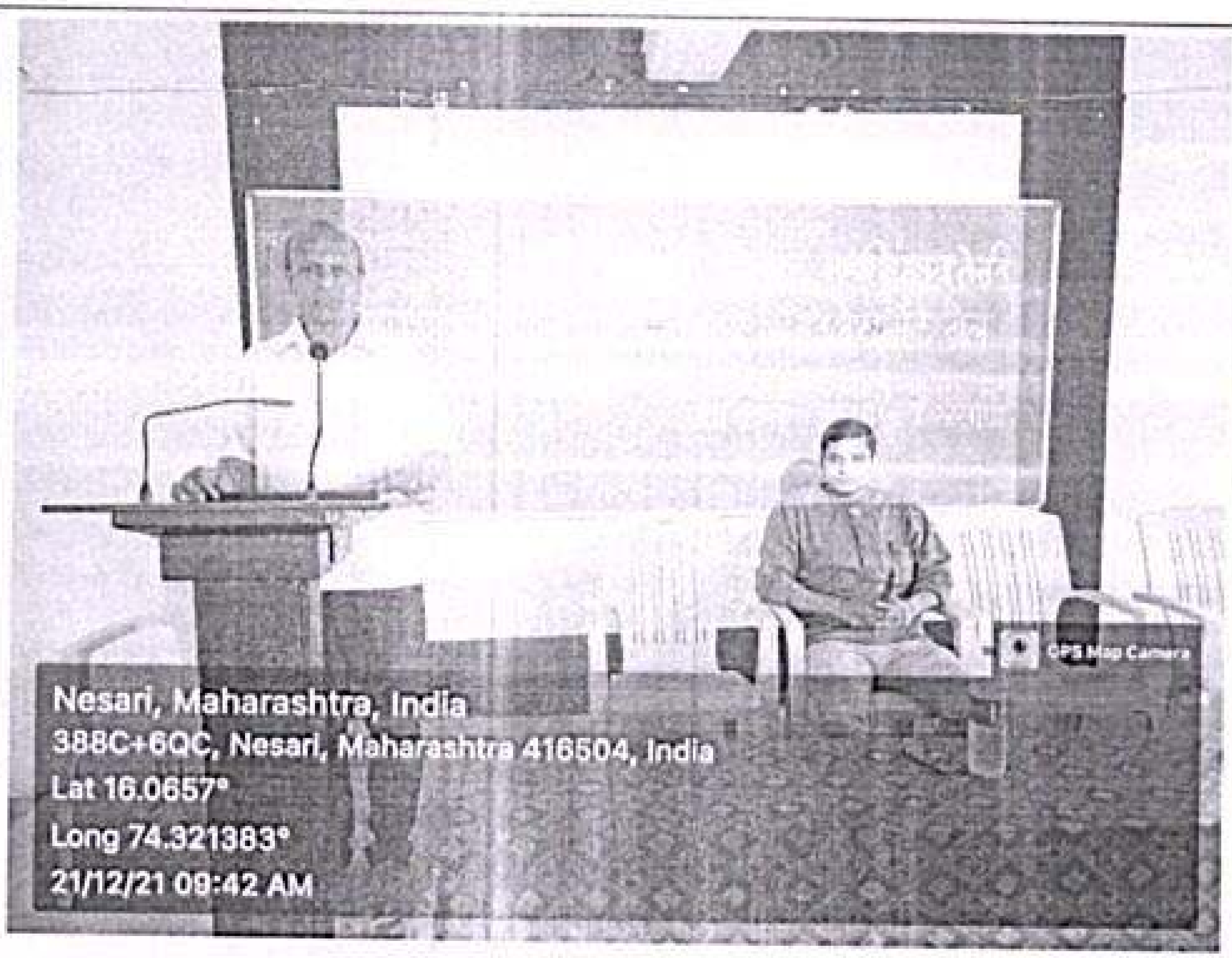

T. K. KOLEKAR ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, NESARI

DEPARTMENT OF SOCIOLOGY   B. A. PART – II SEMESTER - III

SOCIAL MOVEMENT IN INDIA (PPT)   TEACHER- SHRI. SASANE J. K.

प्रकरण दुसरे

शेतकरी चळवळ

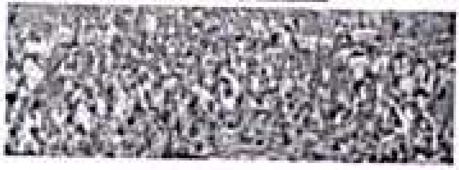

अभ्यासातील महत्वाचे मुद्दे

- प्रस्तावना
- अर्थ
- भारतातील शेतकऱ्यांचे प्रश्न/समस्या
- शेतकरी चळवळीच्या उदयाची कारणे
- भारतातील शेतकरी चळवळी
- महाराष्ट्रातील प्रमुख शेतकरी चळवळी
- शेतकरी चळवळींचा प्रभाव/परिणाम

प्रस्तावना

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

अर्थ

- शेतकरी या मराठी शब्दासाठी इंग्रजीत फार्मर व पिझंट हे दोन शब्द आढळतात
- मोठ्या आकाराच्या शेतजमिनीवर मालकी असणाऱ्या,त्या जमिनीचे व्यवस्थापन पाहणाऱ्या, नफा मिळवण्याच्या उद्देशाने आधुनिक उत्पादन तंत्रे स्वतः व इतराकडून शेती करणाऱ्या व्यक्तीस फार्मर म्हणले जाते
- तर लहान आकाराच्या शेतजमिनीवर मालकी असणाऱ्या, स्वतः उत्पादन तंत्रे आपल्या कुटुंबियांच्या मदतीने निर्वाहासाठी शेती करणाऱ्या व्यक्तीस पिझंट मानले जाते

- शेतकरी या मराठी शब्दासाठी इंग्रजीत फार्मर व पिझंट हे दोन शब्द आढळतात
- मोठ्या आकाराच्या शेतजमिनीवर मालकी असणाऱ्या,त्या जमिनीचे व्यवस्थापन पाहणाऱ्या, नफा मिळवण्याच्या उद्देशाने आधुनिक उत्पादन तंत्रे स्वतः व इतराकडून शेती करणाऱ्या व्यक्तीस फार्मर मानले जाते
- तर लहान आकाराच्या शेतजमिनीवर मालकी असणाऱ्या, स्वतः उत्पादन तंत्रे आपल्या कुटुंबियांच्या मदतीने निर्वाहासाठी शेती करणाऱ्या व्यक्तीस पिझंट मानले जाते

- १ [illegible]
- २ [illegible]
- ३ [illegible]

T. K. KOLEKAR ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, NESARI

DEPARTMENT OF SOCIOLOGY   B. A. PART – III SEMESTER – V

SOCIOLOGY OF RELIGION (PPT)   TEACHER – SASANE J. K.

धर्माचे समाजशास्त्र

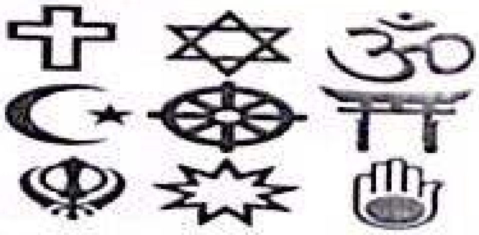

प्रस्तावना

MBED PowerPoint.Slide.12

डॉ. आर. एन. मुखर्जी

यांनी आपल्या 'People and Institution of India' या ग्रंथात "धर्म म्हणजे कोणत्या न कोणत्या अतिमानवी, अलौकिक किंवा अतिसामाजिक शक्तीवरील विश्वास होय. या विश्वासात भय, श्रद्धा, भक्ती, पावित्र्याची धारणा ह्या भावनांचा आधार असतो व या विश्वासाची प्रार्थना, पूजा व आराधना यातून होते."

धर्माची वैशिष्ट्ये

धार्मिक श्रद्धा

धार्मिक श्रद्धा

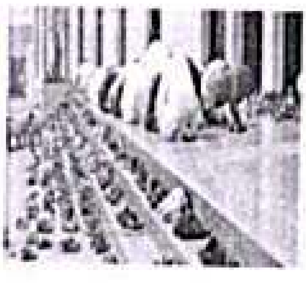

T. K. KOLEKAR ARTS, COMMERCE AND SCIENCE COLLEGE, NESARI

DEPARTMENT OF SOCIOLOGY   B. A. PART – III SEMESTER - VI

RURAL SOCIOLOGY (PPT)   TEACHER – SASANE J. K.

ग्रामीण समाजशास्त्र

सेमिस्टर-६ पेपर नं. १४

प्रकरण १

ग्रामीण समाजशास्त्राची ओळख

- ग्रामीण समाजशास्त्राचा अर्थ
- ग्रामीण समाजशास्त्राचा उदय, व्याप्ती व अभ्यासविषय
- भारतीय ग्रामीण समाजशास्त्राचे महत्त्व

शिक्षण समिती ... नेसरी ...
नॅक ब मानांकित

तुकाराम कृष्णाजी कोलेकर
कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नेसरी

ता.गडहिंग्लज, जि.कोल्हापूर416504 (02327-272591

शासनमान्यताक्रमांक : एनजीसी 3595/ मर्वि/137/95 मशि-3 दि.04/08/1995
E.mail acc.nesari06@rediffmail.com   Website www.nesaricollege.com

अध्यक्ष
ॲड. एच.टी. कोलेकर (B.Sc. LLB.)

प्राचार्य
डॉ.एस.बी.भांबर (M.A.M.Phill, Ph.D)

एसीएन/B.Com bank Training /५१/२०२२-२३   दि. १५/०४/२०२२

प्रति,

मा. व्यवस्थापकसो,

श्री रवळनाथ को-ऑप हौसिंग फायनान्स सोसायटी लि. आजरा,

शाखा- नेसरी, ता. गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर

विषय – बी.कॉम भाग 3 मधील विद्यार्थ्यांना बँकेत प्रत्यक्ष कामकाजाची माहिती मिळणेबाबत...

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयात सन 2022-23 बी. कॉम. भाग 3 मध्ये प्रवेश असलेल्या खालील विद्यार्थ्यांना शासन/विद्यापीठ धोरणानुसार अनुभवजन्य प्रशिक्षण मिळावे म्हणून बँकींग क्षेत्रातील प्रात्यक्षिक अनुभव घेण्याच्या दृष्टीने सदर विद्यार्थ्यांना आपल्या बँकेच्या कामकाजामध्ये सहभागी करून घ्यावे, तसेच त्यांना योग्य ते मार्गदर्शन करावे व बँक कामकाजाची माहिती करून द्यावी हि नम्र विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू,

PRINCIPAL
Tukaram Krishnaji Kolekar
Arts & Commerce College Nesari
Tal-Gadhinglaj, Dist-Kolhapur

प्रशिक्षण कालावधी – 17 ते 19 एप्रिल 2023

सहभागी विद्यार्थी –

1. नेहा मनोहर कदम
2. साक्षी विजय कांबळे
3. संध्या तातोबा मुरकुटे
4. वैशाली विठोबा साबळे
5. दिपाली चंद्रकांत साबळे
6. प्रियांका महादेव कोकीतकर

17-04-23

शाखाधिकारी
श्री रवळनाथ को-ऑप. हौसिंग फायनान्स सोसायटी लि. आजरा, शाखा- नेसरी 416504

Regd. No. KPR/AJR/RSR/1202/96-97/96 Date 14/10/1996 Multi State Regd. No. MSCS/CR/[illegible]

SHREE RAVALNATH CO-OP. HOUSING FINANCE SOCIETY LTD., AJARA (Multi State)

Head Office : Doctor's Colony, Gadhinglaj, Dist. Kolhapur, MAHARASHTRA - 416 502

Ph. No. (02327) 222425, 222242

Shri. D.K. Maydeo C.E.O. 9960001360	Prof. V. K. Maydeo Vice Chairman 9421112053	Shri. M. L. Chougule Founder Chairman 9527670691

[illegible] जावक नं. /2023-2024 दिनांक - 19/04/2023

मा. प्राचार्यसो,

गुलाबराव कृष्णाजी घोलेकर कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नेसरी

ता. गडहिंग्लज जि. कोल्हापूर.

विषय – बी. कॉम. भाग 3 मधील विद्यार्थांना प्रत्यक्ष बँक कामकाज प्रशिक्षण बाबत...

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील बी. कॉम. भाग 3 मधील विद्यार्थीनींना प्रत्यक्ष बँक कामकाज प्रशिक्षणासाठी खालील विद्यार्थी हजर होते ते पुढील प्रमाणे

अ. नं.	विद्यार्थीची नावे	हजर दि. 17/04/2023	हजर दि. 18/04/2023	हजर दि. 19/04/2023
1	कदम नेहा मनोहर	(signature)	(signature)	(signature)
2	कांबळे साक्षी विजय	(signature)	(signature)	(signature)
3	मुगुटे संध्या तातोबा	(signature)	(signature)	(signature)
4	साबळे वैशाली विठोबा	(signature)	(signature)	(signature)
5	साबळे दिपाली चंद्रकांत	(signature)	(signature)	(signature)
6	कोकितकर प्रियंका महादेव	(signature)	(signature)	(signature)

वरील प्रमाणे 6 विद्यार्थीनी 3 दिवसाच्या बँक कामकाज प्रशिक्षणासाठी हजर होते.

कळावे,

आपला विश्वासू

(signature)

[illegible]

नॅक बी मानांकित
तुकाराम कृष्णाजी कोलेकर
कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नेसरी
ता.गडहिंग्लज, जि.कोल्हापूर416504. 02327-272591
शासनमान्यताक्रमांक एनजीसी 3595 / नमवि 137 / 95 मवि-3 दि.04 / 08 / 1995
E-mail-accnesari08@rediffmail.com Website-www.kolekarcollege.in
अध्यक्ष
ॲड. एच. टी. कोलेकर (B.Sc. LLB.)
प्राचार्य
डॉ.एस.बी.भांबर (M.A.M.Phil, Ph.D)

एसीएन / B.Com bank Training / ५४ / २०२२.२३ दि. २० / ०४ / २०२२

प्रति,

मा. व्यवस्थापकसो,

श्री रवळनाथ को–ऑप. हौसिंग फायनान्स सोसायटी लि. आजरा,

शाखा– नेसरी. ता. गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर

विषय :– बी.कॉम भाग 3 मधील विद्यार्थ्यांना बँकेत प्रत्यक्ष कामकाजाची माहिती मिळणेबाबत...

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयात सन 2022–23 बी. कॉम. भाग 3 मध्ये प्रवेश असलेल्या खालील विद्यार्थ्यांना शासन / विद्यापीठ धोरणानुसार अनुभवजन्य प्रशिक्षण मिळावे म्हणून बँकीग क्षेत्रातील प्रात्यक्षिक अनुभव घेण्याच्या दृष्टीने सदर विद्यार्थ्यांना आपल्या बँकेच्या कामकाजामध्ये सहभागी करून घ्यावे. तसेच त्यांना योग्य ते मार्गदर्शन करावे व बँक कामकाजाची माहिती करून द्यावी हि नम्र विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू,

PRINCIPAL
Tukaram Krishnaji Kolekar
Arts & Commerce College Nesari
Tal. Gadhinglaj, Dist. Kolhapur

प्रशिक्षण कालावधी – 20 ते 24 एप्रिल 2023

सहभागी विद्यार्थी –

1. प्रमिला अशोक कळविकाटकर
2. स्नेहल विश्वास पाटील
3. मेघा कृष्णा पोळकर
4. ज्योती जानबा पाटील
5. दिप्ती देमजी पाटील

Received
20/04/2023

शाखाधिकारी
श्री रवळनाथ को-ऑप हौसिंग फायनान्स सोसा.
लि., आजरा, शाखा- नेसरी-४१६५०४

Regd. No. KPR/ARA/HSG/1202/96-97/96 Date: 14/10/1996 Multi-State Regd. No. MSCS/CR/1206/2015 DATE: 18/03/2015
SHREE RAVALNATH CO-OP. HOUSING FINANCE SOCIETY LTD., AJARA (Multi-State)
Head Office: - Doctor's Colony, Gadhinglaj, Dist. Kolhapur, MAHARASHTRA- 416 502
Ph. No. (02327) 222425, 222242

Shri. D.K. Maydeo C.E.O 9960001360 | Prof. V. K. Maydeo Vice Chairman 9421112053 | Shri. M. L. Chougule Founder Chairman 9527670691

शाखा नेसरी जावक नं. / /2023-2024 दिनांक - 29/04/2023

मा. प्राचार्यसो,
तुकाराम कृष्णाजी कोलेकर कला आणि वाणिज्य महाविध्यालय, नेसरी
ता. गडहिंग्लज जि. कोल्हापूर.

विषय – बी. कॉम. भाग 3 मधील विद्यार्थांना प्रत्यक्ष बँक कामकाज प्रशिक्षण बाबत...

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील बी. कॉम. भाग 3 मधील विद्यार्थीनींना प्रत्यक्ष बँक कामकाज प्रशिक्षणासाठी खालील विद्यार्थी हजर होते ते पुढील प्रमाणे

अ. नं.	विद्यार्थीची नावे	हजर दि. 20/04/2023	हजर दि. 21/04/2023	हजर दि. 24/04/2023
1	कळविकाटकर प्रमिला अशोक	(signature)	(signature)	(signature)
2	पाटील स्नेहल विश्वास	(signature)	(signature)	(signature)
3	पोळकर मेघा कृष्णा	(signature)	(signature)	(signature)
4	पाटील ज्योती जानबा	(signature)	(signature)	(signature)
5	पाटील दिप्ती हेमजी	(signature)	(signature)	(signature)

वरील प्रमाणे 5 विद्यार्थीनी ३ दिवसाच्या बँक कामकाज प्रशिक्षणासाठी हजर होते

कळावे,

आपला विश्वासू
(signature)
शाखाधिकारी

28/4/2023
PRINCIPAL
Tukaram Krushnaji Kolekar
Arts & Commerce College Nesari,
Tal. Gadhinglaj, Dist. Kolhapur

Estd 1995

PRINCIPAL
Tukaram Krushnaji Kolekar
Arts & Commerce College, Ne
Tal- Gadhinglaj Dist-Kolhap

SHIKSHAN SAMITI K.J. NESARI'S

TUKARAM KRISHNAJI KOLEKAR ARTS AND COMMERCE COLLEGE, NESARI

Nesari, Tal. Gadhinglaj, Dist. Kolhapur, Maharashtra, India.

G R N: NGC 3595/NMV/137/95 MS - 3 Date: 4/8/1995

Phone: 02327-272591
E-mail: accnesari08@rediffmail.com

Adv. ... (B.Sc. L.L.B)

I/C Principal
Dr.S.B. Bhambar M.A.M. Phil Ph.D

O.NO: TKKACN/2022-23 Date -01/05/2023

NOTICE

The students of the Advanced & Slow Learner are informed that on Thursday, 4th May 2023, it is decided to give the role of a teacher to the students under Role Play. So all should attend to the seminar hall at 11.00 a.m.

(Dr. D. K. Kamble)

PRINCIPAL
Tukaram Krushnaji Kolekar
Arts & Commerce College, Nesari
Tal- Gadhinglaj Dist-Kolhapur

SHIKSHAN SAMITI ... NESARI'S
TUKARAM KRISHNAJI KOLEKAR ARTS AND COMMERCE COLLEGE, NESARI
At/Post: Nesari, Tal: Gadhinglaj, Dist: Kolhapur, Maharashtra, India. G.R.N: NGC 3595/NMV/137/95 MS-3 Date: 4/8/1995
Phone: 02327-272591
E-mail: accnesari08@rediffmail.com
Adv. ... Kolekar B.Sc. L.L.B.
I/C Principal
Dr.S.B. Bhambar M.A. M.Phil. Ph.D.

O.NO: TKKACN/2022-23 **Date -04/05/2023**

REPORT

The students of the Advanced and Slow Learner of the class participated in program of role of a teacher. It was performed a role of teacher by some of students. In this program students participated spontaneously and cooperated.

(Dr. D.K. Kamble)

PRINCIPAL
Tukaram Krushnaji Kolekar
Arts & Commerce College, Nesari

(Dr. D.K. Kamble)

PRINCIPAL
Tukaram Krushnaji Kolekar
Arts & Commerce College, Nes...
Tal. Gadhinglaj, Dist-Kolhapur

अहवाल

तुकाराम कृष्णाजी कोलेकर कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नेसरी मधील बी. कॉम भाग 3 मधील विद्यार्थ्यांना बॅंकेच्या कामकाजाची माहिती मिळावी, यासाठी बॅंक प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे आयोजन दि. 17 एप्रिल 2023 ते 19 एप्रिल 2023, या कालावधीत केले होते. त्यामध्ये एकूण 05 विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. शिक्षण समिती सेवकांची सहकारी पतसंस्था मर्यादित नेसरी, या ठिकाणी संपन्न झाले. त्यामध्ये सर्व विद्यार्थ्यांना बॅंकेच्या कामकाजामध्ये सहभाग करून घेतले . त्यांना बॅंकेच्या कामकाजाची संपूर्ण माहिती बॅंकेतील कर्मचाऱ्यांनी दिली. अशा पद्धतीने बॅंक प्रशिक्षणाचा कार्यक्रम संपन्न झाला

PRINCIPAL
Tukaram Krishnaji Kolekar
Arts & Commerce College, Nesari
Tal-Gadhinglaj, Dist-Kolhapur

अहवाल

तुकाराम कृष्णाजी कोलेकर कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नेसरी मधील बी. कॉम भाग 3 मधील विद्यार्थ्यांना बँकेच्या कामकाजाची माहिती मिळावी, यासाठी बँक प्रशिक्षण कार्यक्रमाचे आयोजन पुढील तीन टप्प्यात करण्यात आले होते.

1. दि. 12 एप्रिल 2023 ते 15 एप्रिल 2023,

2.दि. 17 एप्रिल 2023 ते 10 एप्रिल 2023

3. दि. 20 एप्रिल 2023 ते 24 एप्रिल 2023 या कालावधीत केले होते. त्यामध्ये एकूण 16 विद्यार्थ्यांनी सहभाग घेतला. रवळनाथ को-ऑपरेटिव्ह हाऊसिंग फायनान्स सोसायटी लिमिटेड आजरा, शाखा नेसरी या ठिकाणी संपन्न झाले. त्यामध्ये सर्व विद्यार्थ्यांना बँकेच्या कामकाजामध्ये सहभाग करून घेतले . त्यांना बँकेच्या कामकाजाची संपूर्ण माहिती बँकेतील कर्मचाऱ्यांनी दिली. अशा पद्धतीने बँक प्रशिक्षणाचा कार्यक्रम संपन्न झाला

PRINCIPAL
Tukaram Krishnaji Kolekar
Arts & Commerce College, Nesari
Tal-Gadhinglaj, Di

तुकाराम कृष्णाजी कोलेकर
कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नेसरी

ता.गडहिंग्लज, जि.कोल्हापूर416504 ☏ 02327-272591

E-mail-accnesari08@rediffmail.com Website-www.kolekarcollege.in

अध्यक्ष: ॲड. एच. टी. कोलेकर (B.Sc. LLB) प्राचार्य: डॉ.एस.बी.मांबर (M.A.M.Phil.Ph.D)

एसीएन / B.Com bank Training /५३ /२०२२.२३ दि. १७/०४/२०२२

प्रति,

मा. व्यवस्थापकसो,

शिक्षण समिती सेवकांची पतसंस्था, नेसरी, ता. गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर

विषय :- बी.कॉम भाग 3 मधील विद्यार्थ्यांना बँकेत प्रत्यक्ष कामकाजाची माहिती मिळणेबाबत...

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयात सन 2022–23 बी. कॉम. भाग 3 मध्ये प्रवेश असलेल्या खालील विद्यार्थ्यांना शासन / विद्यापीठ धोरणानुसार अनुभवजन्य प्रशिक्षण मिळावे म्हणून बँकींग क्षेत्रातील प्रात्यक्षिक अनुभव घेण्याच्या दृष्टीने सदर विद्यार्थ्यांना आपल्या बँकेच्या कामकाजामध्ये सहभागी करून घ्यावे. तसेच त्यांना योग्य ते मार्गदर्शन करावे व बँक कामकाजाची माहिती करून द्यावी हि नम्र विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू,

PRINCIPAL
Tukaram Krishnaji Kolekar
Arts & Commerce College Nesari
Tal-Gadhinglaj Dist-Kolhapur

प्रशिक्षण कालावधी – 17 ते 19 एप्रिल 2023

सहभागी विद्यार्थी –

1. संध्याराणी पुंडलिक फुलगोंडे
2. सुषमा महादेव शिपुरकर
3. वर्षा धोंडीबा मेंगुलकर
4. स्वाती कृष्णा गावडे
5. पुजा प्रकाश पाटील

Received

रजि. नं. KPR GTJ BNK O ...

शिक्षण समिति सेवकांची सहकारी पत संस्था मर्या; नेसरी.

-:- ता. गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर. -:-

जा.क्र. एस/एम/एस/पत/२०२३-२०२४ दिनांक :१९/०४/२०२३

प्रति,

मा.प्राचार्यसो,
तुकाराम कृष्णाजी कोलेकर कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नेसरी.

विषय :- वाणिज्य विभाग तीन मधील विद्यार्थ्यांना बँकेतील प्रत्यक्ष कामकाजाची माहिती दिले बाबत...

संदर्भ :- आपले पत्र- एसीएन/B.Com Bank Training /५३/२०२२-२३
दिनांक:-१७/०४/२०२२

महोदय,

वरील संदर्भिय पत्रानुसार, आपल्या महाविद्यालयातील वाणिज्य विभाग तीन मधील विद्यार्थ्यांना बँकेतील कामकाजामध्ये सहभागी करून घेवून प्रत्यक्ष कामकाजाची अनुभवजन्य माहिती दिली आहे. सदर माहिती दिनांक-१७/०४/२०२३ ते १९/०४/२०२३ या कालावधीत देण्यात आली आहे .

कळावे,

सेक्रेटरी
शिक्षण समिती सेवकांची सह.पत.संस्था मर्या.,नेसरी
ता.गडहिंग्लज,जि.कोल्हापूर.

-:- सदर कालावधीत प्रशिक्षणात सहभाग घेतलेल्या विद्यार्थ्यांचे हजेरी पत्रक -:-

अ नं	विद्यार्थ्यांचे नांव	१७/०४/२०२३	१८/०४/२०२३	१९/०४/२०२३
१	कुमारी संध्याराणी पुंडलिक फुलगोंडे.	हजर	हजर	हजर
२	कुमारी सुषमा महादेव शिपूरकर.	हजर	हजर	हजर
३	कुमारी वर्षा धोंडीबा मेंगुलकर.	हजर	हजर	हजर
४	कुमारी स्वाती कृष्णा गावडे.	हजर	हजर	हजर
५	कुमारी पुजा प्रकाश पाटील.	हजर	हजर	हजर

तुकाराम कृष्णाजी कोलेकर
कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नेसरी

ता.गडहिंग्लज, जि.कोल्हापूर416504. 02327-272591

अध्यक्ष
ॲड. एच. टी. कोलेकर (B.Sc. LLB)

प्राचार्य
डॉ.एस.बी.भांबर (M.A. M.Phil, Ph.D)

एसीएन/B.Com bank Training /38/२०२२.२३ दि. ११/०४/२०२२

प्रति,

मा. व्यवस्थापकसो,

श्री रवळनाथ को-ऑप. हौसिंग फायनान्स सोसायटी लि. आजरा,

शाखा- नेसरी, ता. गडहिंग्लज, जि. कोल्हापूर

विषय :- बी.कॉम भाग 3 मधील विद्यार्थ्यांना बँकेत प्रत्यक्ष कामकाजाची माहिती मिळणेबाबत...

महोदय,

आमच्या महाविद्यालयात सन 2022-23 बी. कॉम. भाग 3 मध्ये प्रवेश असलेल्या खालील विद्यार्थ्यांना शासन/विद्यापीठ धोरणानुसार अनुभवजन्य प्रशिक्षण मिळावे म्हणून बँकींग क्षेत्रातील प्रात्यक्षिक अनुभव घेण्याच्या दृष्टीने सदर विद्यार्थ्यांना आपल्या बँकेच्या कामकाजामध्ये सहभागी करून घ्यावे. तसेच त्याना योग्य ते मार्गदर्शन करावे व बँक कामकाजाची माहिती करून द्यावी हि नम्र विनंती.

कळावे,

आपला विश्वासू,

PRINCIPAL
Tukaram Krishnaji Kolekar
Arts & Commerce College, Nesari
Tal. Gadhinglaj, Dist-Kolhapur

प्रशिक्षण कालावधी – 12 ते 15 एप्रिल 2023

O/C

सहभागी विद्यार्थी –

1. पाटील भाग्यश्री सदाशिव
2. जाधव उर्वशी उत्तम
3. गुरव तेजस्वीनी दत्तात्रय
4. ~~पाटील पुजा प्रकाश~~
5. गाईंगडे मधुरा उत्तम
6. जाधव प्रतिक्षा शंकर

Received
12/04/2023
ACCOUNTANT

Regd. No. KPR/AJA/HSG/1202/96-97/96 Date: 14/10/1996 Multi- State Regd. No. MSCS/CR/1206/2015 DATE: 18/03/2015
SHREE RAVALNATH CO-OP. HOUSING FINANCE SOCIETY LTD., AJARA (Multi-State)
Head Office: - Doctor's Colony, Gadhinglaj, Dist. Kolhapur, MAHARASHTRA- 416 502
Ph. No. (02327) 222425, 222242

Shri. D.K. Maydeo
C.E.O 9960001360

Prof. V. K. Maydeo
Vice Chairman 9421112053

Shri. M. L. Chougule
Founder Chairman 9527670691

शाखा नेसरी जावक नं. [illegible] /2023-2024

दिनांक - 19/04/2023

मा. प्राचार्य,
तुकाराम कृष्णाजी कोलेकर कला आणि वाणिज्य महाविद्यालय, नेसरी
ता. गडहिंग्लज जि. कोल्हापूर.

विषय : बी. कॉम. भाग 3 मधील विद्यार्थांना प्रत्यक्ष बँक कामकाज प्रशिक्षण बाबत...

महोदय,

आपल्या महाविद्यालयातील बी. कॉम. भाग 3 मधील विद्यार्थीनींना प्रत्यक्ष बँक कामकाज प्रशिक्षणासाठी खालील विद्यार्थी हजर होते ते पुढील प्रमाणे

अ. नं.	विद्यार्थीची नावे	हजर दि. 12/04/2023	हजर दि. 13/04/2023	हजर दि. 15/04/2023
1	पाटील भाग्यश्री सदाशिव	[signature]	[signature]	[signature]
2	जाधव उर्वशी उत्तम	[signature]	[signature]	[signature]
3	गुरव तेजस्वीनी दत्तात्रय	[signature]	[signature]	[signature]
4	गाईंगडे मधुरा उत्तम	[signature]	[signature]	[signature]
5	जाधव प्रतिक्षा शंकर	[signature]	[signature]	[signature]

वरील प्रमाणे 5 विद्यार्थीनी 3 दिवसाच्या बँक कामकाज प्रशिक्षणासाठी हजर होते.

कळावे.

आपला विश्वासू,

शाखाधिकारी
श्री रवळनाथ को-ऑप. हौसिंग फायनान्स सोसा.
लि; आजरा, शाखा - नेसरी-४१६५०४

गटचर्चा

राज्यशास्त्र

शिक्षणसमितीक।नेसरीचे
शिवाजीविद्यापीठ, कोल्हापूरसंलग्नित
(नॅक-Bमानांकित)

तुकाराम कृष्णाजीकोलेकर
कलाआणिवाणिज्य महाविद्यालय नेसरी,

ता.गडहिंग्लज, जि.कोल्हापूर416504 ☎02327-272591
शासनमान्यताक्रमांक : एनजीसी 3595/नवि/137/95 मशि-3, दि.04/08/1995
E-mail-accnesari08@rediffmail.com Website-www.kolekarcollege.in

अध्यक्ष
मा.ॲड.एच.टी.कोलेकर (B.Sc. LLB)

प्राचार्य
डॉ.एस. बी.भांबर (M.A.,B.Ed,M. Phil.,Ph.D)

दि . 15/2/2023

नोटीस

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना कळविण्यात येते की शुक्रवार दि . 17/2/2023 रोजी आपल्या महाविद्यालयात खोली क्रमांक 1 (हॉल) मध्ये **आजचे भारतीय राजकारण** या विषयावर गट चर्चा आयोजित केली आहे तरी सर्वांनी 9.30 वाजता जमावे

राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख

प्राचार्य
PRINCIPAL
Tukaram Krishnaji Kolekar
Arts & Commerce College,Nesari
Tal-Gadhinglaj, Dist-Kolhapur

Tukaram KrishnajiKolekar Arts and Commerce College ,Nesari

अहवाल

दि . 17/2/2023

आजचे भारतीय राजकारण

आमच्या महाविद्यालयामध्ये राज्यशास्त्र विभागाच्या वतीने **आजचे भारतीय राजकारण** या विषयावर गट चर्चा आयोजित करण्यात आली होती या चर्चासत्राचा अहवाल खालीलप्रमाणे ..

यावेळी उद्घाटन समारंभामध्ये मान्यवरांच्या हस्ते रोपट्याला पाणी घालून चर्चासत्राचा प्रारंभ झाला .

- **स्वागत व प्रास्ताविक** : राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख प्रा . अजयकुमार देसाई यांनी सर्व उपस्थित मान्यवरांचे स्वागत बूके देऊन केले व उपस्थित सर्वांचे स्वागत करून आजचे भारतीय राजकारण या चर्चासत्राचा उदेश सांगितला .
- **विद्यार्थी मनोगत** :निकिता तुकाराम पाटील ,साक्षी रमेश पाटील ,प्रतीक्षा शंकर जाधव ,सानीका सुधाकर नाईक अंकिता गणपती बुडके यांनी आपले मनोगत व्यक्त केले .
- सर्वांनी चांगल्या पद्धतीने चर्चासत्रात सहभाग घेतला आणि आपआपली मते मांडली .
- **अध्यक्षीय मनोगत** : या कार्यक्रमाचे अध्यक्ष समाजशास्त्र विभाग प्रमुख डॉ. विजय मुसाई हे होते त्यांनी आजचे भारतीय राजकारण कसे घाणेरडे होत चालले आहे हे सांगितले .
- **आभार** : डॉ. हणमंत कुचेकर यांनी कार्यक्रमाचे आभार मानले .
- **सूत्रसंचालन** : काजल दीपक आरदळकर हिने केले .

प्रा. देसाई अजायकुमार आ.

प्राचार्य

PRINCIPAL
Tukaram Krishnaji Kolekar
Arts & Commerce College,Nesari
Tal-Gadhinglaj, Dist-Kolhapur

T. K. Kolekar Arts & Commerce College Nesari, Gadhinglaj, Estd. 1995

आजचे भारतीय राजकारण दि . 17/2/2023

Tukaram Krishnaji Kolekar Arts and Commerce College Nesari

Sr. No.	Name of The Students	Class	Signature
1	Darshan Dattatray Devli	B.Sc - I	[signature]
2	Patil Rohit Rajesh	B.Sc - I	[signature]
3	Sushant Nagesh Patil	BSc - I	[signature]
4	Shantam Suresh Sumkpal	BSC - I	[signature]
5	Kajal Deepak Ardalkar	BSc - I	Kajal
6	Pawan Ananda Nagekar	BSC - I	[signature]
7	Peiyanka Anil Matale	BSc - I	Pmatale
8	Sandeep Vithoba Bucche	B.Sc - I	[signature]
9	Pandurang Jakkappa Sutar	B.A. II	[signature]
10	Sourabh Shamrao Shinde	B.A. II	Shinde
11	Pallavi Pundalik Bugade	B.A I	P.P. Bugade
12	Sanika Sagar Ramane	B.A. I	S.S. Ramane
13	Ashwini Bandu Patil	B.A. I	[signature]
14	Santosh Sadashiv Naik	B.A. I	[signature]
15	Nilesh Maruti Kamble	B.A. I	N.M. kamble
16	Bhagyashree Parashram Burud	B.A I	[signature]
17	Shital Dattatry Sasulkar	B.A I	[signature]
18	Pratiksha Tanaji Naik	B.A. I	P.T. Naik
19	[illegible] Naik	B.A. I	D.S. Naik
20	Asmita Ashok Naik	B.A. I	A Naik
21	Ashwini Ramu Naik	B.A. I	A Naik.
22	Akash Pandurang Naik	B.A. I	A.P. Naik
23	Vinayak Uttam Kamble	B.A I	[signature]
24	Rani Vilas Jadhav	B.A. I	R.V. Jadhav
25	Sarika Shamrao Gavade	B.A I	[signature]

[signature]
PRINCIPAL
Tukaram Krishnaji Kolekar
Arts & Commerce College Nesari
Tal. Gadhinglaj, Dist. Kolhapur

26	सुप्रिया शिवाजी जाधव	S.S. Jadhav	BA - I
27	साहिल बाजीराम फकरे	Sahil	BA - I
28	निलेश कल्लाप्पा वाईंगडे	[signature]	BA - I
29	गजानन बाबुराम सावंत	[signature]	B.A. I
30	उत्कर्ष उत्तम पाटील	[signature]	B.A - I
31	शिवानंद रमेश पाटील	[signature]	B.A I
32	रसिका बाबू पाटील	[signature]	B.A. I
33	प्रणाली परशराम पाटील	P Patil	B.A - I
34	अश्विनी शंकर पाटील	[signature]	B.A - I
35	मयुर मारुती नाईक	M Naik	B.A - I
36	धनश्री संभाजी कुलकर्णी	Kulkarni	B.A - I
37	ओमकार प्रकाश नाईक	P Naik	B.A. I
38	रविना महादेव नाईक	Ravina	B.A.I
39	संतोष कल्लाप्पा कोले	[signature]	B.A.I
40	प्रणाली गंगाराम मेटकर	[signature]	B.A.I
41	प्रमोद गंगाराम मेटकर	[signature]	B.A.I
42	आशीष अशोक कुंभार	Ashish	B.A.I
43	करण कृष्णा शिंदे	[signature]	B.A.I.
44	गौरव गजेंद्र [illegible]	[signature]	B.A I
45	नंदिनी लक्ष्मण बुगडे	[signature]	B.A - I
46	ऋषिकेश यशवंत देसाई	R.Y. Desai	B.A.I
47	श्रेयस अनंत देसाई	Desai	B.A.I
48			
49			
50			
51			
52			

Arts & Commerce College, Nesari • Estd 1965 • Gadhinglaj

[signature]
PRINCIPAL
Tukaram Krushnaji Kolekar
Arts & Commerce College Nesari
Tal-Gadhinglaj, Dist-Kolhapur

आजचे भारतीय राजकारण

Estd 1995

मान्यवरांचे स्वागत करताना प्रा. देसाई अजयकुमार सोबत कार्यक्रमाचे अध्यक्ष डॉ. विजय मुसाई,डॉ. माधव भोसले,श्री अशोक पांडव.

PRINCIPAL
Tukaram Krishnaji Kolekar
Arts & Commerce College,Nesari
Tal-Gadhinglaj, Dist-Kolhapur

A CASE STUDY OF A STUDENT RELATED TO ACADEMIC PROBLEMS

1. **Case study done by** : Dr. B. Divekar
2. **Name of College:** T. K. Kolekar Arts and Commerce College, Nesari

A Case Study of a Student

1. Objectives of problem study

(c.) Extending the benefits of classroom teaching to all students.

(b.) To find out the deficiencies present in the students.

(c.) Finding ways to overcome deficiencies.

(d.) To solve the similar problem easily in the future.

(e) To make optimum use of student's abilities

2. Information about Student

a. **Name of the student –** Miss. Divya Satish Desai

b.**Male/ female-** Female

c. **Class-** B A II

3. Student or family background

a. **Mother's Profession-** Homework

b. **Mother's Education-** 10 th

c. **Father's name** –Shri Satish Pandurang Desai

d. **Father's educational qualification**- 10th

e. **Father's Profession**- Farmer

f. **Parent/Guardian Key Monthly** Income 20000 Rs.

g. **Single/ Joint Family**- Single

h. **Number of brothers/sisters**- Brother-1 Sister-NO

i. **Status among your siblings** - elder

j. **Local address of students** : Talewadi

4. Nature of Problems :

Problems are related to academic/co-curricular activities/ etc. eg- writing, listening, reading skills, concentration in study, interest in electronic gadgets, sports related problems etc.

(i) Educational—

Problems with English writing, reading and Speaking- The girl is not able to write spoken words. She writes down the sentences written on the blackboard. There is a problem of book reading. She is unable read fluently. There is great impact of pronunciation of mother tongue. She can utter words but has vey small vocabulary. When it comes to study she losts her interests in it.

(ii) Concentration-

It is seen that in classroom someone keeps disturbing the room. She finds difficulty in concentration in the class. She is easily diverted towards the disturbances. Now and then she is disturbed by the sounds outside.

This results in low concentration and least understanding. Her Home work also remains incomplete due to her less understanding .

(iii) Electronic gadgets—

She attends the college regularly. However, she finds it difficult to concentrate because of the mobile. Many times she is seen surfing on the NET. It seems that she is interested in listening songs as well playing small games on mobile.

(iv) Mood/

Interested in entertainment -

Chit chatting, / listensing songs, watching YouTube etc.

(iv) Sports

Awareness about athletics and other competitions is not visible. She likes to watch games however, not interested in actual participation. Instead, she is interested in small mobile games.

(v) Listening, speaking, writing, reading-

Actually, there is problem in listening skill, when attention is diverted she is lost towards the disturbances. When teacher speaks sentences to write she is unable to write the words correctly. It seems that she suffers from anglo- fobia. When asked about spelling or question about grammar a feeling of strain is visible on her face.

(5) Probable causes of student's problems-

Student's home environment is good to certain extent. However, TV and mobile are great barriers not suitable for studying. His father leaves for work every day at 9 o'clock morning and he returns home late. The student's mother is busy with housework. It seems that there is no proper supervision related to education in the home. Most of the times, the television is on. The environment around the house is also not suitable for studying. The friends around are also not studious and when they meet they discuss about the things other than study.

(6) Abilities of students-

She is very honest girl and can learn things of her interest, can read though slow, she can concentrate herself while listening stories or listening to songs, watching movies, Small mobile games etc. She can write by confirming spelling in text, she is courageous and eager to learn new things of her interest, in general she possess good commutative ability etc.

(7) Statement about the student to solve the problem-

1. Using posters, using maps, using pictures, showing videos, making pictures, giving suggestions related to engage in the classroom. 2. Proper use of electronic gadgets for the purpose of study can boost her interest in study. 3.Its need to create awareness towards reading. 4. To imbibe the importance of study and education in general. 4.Teaching through games forming a group of students to solve problems.

(6) Effect of present case study

By experimenting with different methods students get interested in study. She can concentrate through Audio- Visual aids. She can learn better when teaching is made interested.

(7) Suggestions proposed in the interest of the student:

(i) Suggestions for teachers-

Suggestion for teachers is that: By making learning interesting in the classroom such students can learn. Teacher should train the students regarding pronunciation. Using posters, videos, stories, field trips to make the classroom interesting will be beneficial. Teacher should create a stress free atmosphere in the classroom that will help students to grasp and learn.

(ii) Suggestions for parents-

The suggestion on the part of parents is to create a learning environment at home. They should reduce the use of television, mobile and other electronic gadgets. It's needed to monitor the student's activities and promote her for study etc. They should check the notebook for what is given in the homework. And also check what is learnt in the classes every day.

Dr. B. R. Divekar

PRINCIPAL
Tukaram Krushnaji Kolekar
Arts & Commerce College,Nesa
Tal- Gadhinglaj, Dist-Kolhapur

T K Kolekar Arts & Commerce College(Nesari) Gadhinglaj
Estd 1995